

Feministiske anbefalinger og **KRAV**

**Vedtaget på Nordisk Forum
Malmø 2014
– *New Action on Women's Rights***

N

FN'S FJERDE VERDENSKONFERENCE om kvinder blev holdt i Beijing i 1995, hvor medlemslandenes regeringer godkendte Beijing-handlingsplanen. Kvindebevægelsens verdensomfattende arbejde og dens stærke vilje til at nå til enighed var forudsætningen for vedtagelsen af handlingsplanen. De regeringer, der underskrev handlingsplanens tolv artikler, påtog sig at realisere Kvindekonventionen, CEDAW, gennem aktivt og synligt arbejde.

Der har ikke været afholdt en verdenskonference om kvinders rettigheder siden 1995. En ny konference har været på tale, men der er bekymring for at en genforhandling af handlingsplanen vil medføre tilbageskridt. Internationalt går udviklingen ikke fremad. Et eksempel på dette er Kvindekommissionens 56. samling i 2012, hvor FN's medlemslande ikke formåede at nå til enighed om en fælles erklæring. Andre eksempler er den udvandede tekst om kvinder og ligestilling i slutdokumentet fra Rio+20, og at de 2015-mål, der er længst fra at blive opnået, handler om kvinder og ligestilling.

Rundt omkring i verden relativiseres og indskrænkes kvinders rettigheder under henvisning til traditioner, religioner og kulturer. Der bliver stillet spørgsmålstejn ved principperne om universelle rettigheder og demokrati. Økonomiske, miljømæssige og politiske kriser har gentagne gange vist sig at have størst negativ indvirkning på kvinder, særligt fattige kvinder, og samtidigt har kvinder været udelukket fra de beslutningsprocesser, der har ført til kriserne.

Selv de nordiske lande møder store politiske udfordringer på ligestillingsområdet. Beijing-handlingsplanen stiller klare krav, som landene stadig ikke lever op til. Der er afgørende mangler på områder som mænds vold mod kvinder, arbejdsmarkedet og ligeløn, kvinders økonomiske selvstændighed, omsorgsarbejdets organisering og fordeling samt kvinders indflydelse og magt.

Kvindens ret til udvikling, fuld deltagelse i demokratiske beslutningsprocesser nationalt og internationalt både i fred og i konfliktsituationer, styrket egen økonomi, bedre arbejdsvilkår, mindre ubetalt arbejde, eliminering af undertrykkende stereotyper, frihed fra vold, ret til sundhed og til at bestemme over egen krop, børnefødsler og seksualitet er alle højaktuelle emner, der kræver konkrete indsatser. Det er af største betydning, at hver enkelt regering holder fast ved tidligere forpligtelser og tydeliggør, hvordan de takler de ligestillingspolitiske udfordringer. Kvinders rettigheder og ligestilling er forudsætninger for at opnå de globale bæredygtige udviklingsmål.

Kvindebevægelsen er vokset frem, fordi kvinder har reageret på uretfærdigheder og har handlet imod undertrykkelse. Kvinder, enkeltvis og i grupper, har forskellige livsvilkår, oplever forskellige former for diskrimination og har derfor sat forskellige mål øverst på deres feministiske dagsorden. Trods disse forskelle, mødes vi i en fælles kamp for kvinders rettigheder og ligestillede samfund.

Mål for Nordisk Forum Malmø 2014

Nordisk Forum Malmø 2014 – *New Action on Women's Rights* vil:

- * Formulere krav og konkrete forslag til de nordiske regeringer og politikere, der former fremtidens ligestillingspolitik.
- * Opbygge engagement og forståelse for de ligestillingspolitiske udfordringer og muligheder i Norden.
- * Fremme og udvikle den nordiske debat om kvinders rettigheder lokalt, regionalt og globalt.
- * Opbygge netværk til erfaringsudveksling mellem aktivister, forskere, organisationer, myndigheder, erhvervsliv og den brede befolkning.
- * Informere om Kvindekonventionen og Beijing-handlingsplanen. Formulere anbefalinger til fremtidige strategier for en kønssensitiv, bæredygtig udvikling og til de nye bæredygtigheds mål, Sustainable Development Goals (SDG), der følger 2015-målene.
- * Engagere, involvere og anvende kompetencerne og nytænkningen hos den generation, som er vokset op siden FN's Kvindekonference i Beijing 1995.
- * Styrke den nordiske kvindebevægelse organisatorisk, styrke dens indflydelse samt videreudvikle det internationale perspektiv og engagement.

Slutdokumentets 12 temaer

Kravene i dette slutdokument udgår fra Nordisk Forums 12 temaer, som bygger på Beijing-handlingsplanen.

Kravene retter sig først og fremmest til Nordens regeringer og politikere, men også til myndigheder, institutioner, arbejdsgiverorganisationer, faglige organisationer, kommuner, virksomheder og til den feministiske bevægelse i Norden.

Krav til de nordiske regeringer

Vi deltagere på Nordisk Forum 2014 opfordrer samtlige nordiske regeringer til at gennemføre de anbefalinger og krav, som ligger i Nordisk Forums slutdokument. Vi minder om de forpligtelser, man påtog sig, da Beijing-handlingsplanen blev underskrevet. Regeringerne garanterede da en fuldstændig gennemførelse af menneskerettigheder for kvinder og piger som en tvingende og udelelig del af menneskerettighederne, og forpligtede sig til at have et kønsperspektiv i alle politiske foranstaltninger. Vi pointerer, at kvindegrupper og netværk af kvinder blev udpeget som særligt vigtige for en effektiv gennemførelse af Beijing-handlingsplanen.

Definition af diskrimination

Nordisk Forum minder om Kvindekonventionens allerførste artikel:

Diskrimination af kvinder defineres som enhver forskelsbehandling, undtagelse eller indskrænkning på grund af køn, som har til følge eller formål at begrænse eller tilintetgøre anerkendelsen eller udøvelsen af kvinders menneskerettigheder og grundlæggende friheder.«

Nordisk Forum påpeger, at menneskerettighederne er individuelle, universelle, udelelige og ikke-hierarkiske.

**Feministisk
økonomi
– økonomisk
og social
udvikling**

N

DE STRATEGISKE MÅL for kvinder og økonomi i Beijing-handlingsplanen er stadig vigtige målsætninger både i Norden og globalt. Vi har brug for mere viden om og forskning i, hvordan makroøkonomiske principper og strukturer opretholder ulighed mellem kønnene, og hvordan de kan ændres i ligestillingens retning, så et retfærdigt og holdbart samfund kan skabes.

Samfundsmodeller, som er grundlagt i feministisk økonomi, tager hensyn til både kvinders og mænds hverdag og forskellige livsvilkår, således at samfundsprioriteringer kan tilgodese reproduktionens og omsorgens funktion og betydning i velfærdssamfundet. Internationale institutioner og økonomiske netværk betoner ligestilling som en afgørende faktor for en god økonomisk og social udvikling. Trods dette benyttes forældede økonomiske modeller, der ofte danner baggrund for politiske beslutninger som risikerer at øge uligestilling i samfundet. Det er en politisk udfordring at synliggøre og ændre de strukturer, som fører til at kvinders og mænds livserfaringer og bidrag til samfundet værdsættes forskelligt.

Betydningen af fattigdom varierer verdens lande imellem, men overalt er kvinder overrepræsenterede i gruppen af fattige. Selv i Norden lever flere kvinder end mænd i økonomisk udsathed. Visse grupper af kvinder og piger er særligt udsatte. Et stort antal kvinder er blevet ramt af nedskæringer i arbejdspladser og velfærdsydelser, der har fulgt de seneste års økonomiske krise.

Beijing-handlingsplanen angiver, at al økonomisk politik skal kønsmainstreames. Det er et vigtigt redskab

for at styrke den økonomiske ligestilling med direkte indvirkning på den sociale udvikling. Det er på tide, at de nordiske regeringer lever op til deres forpligtelser.

Vi kræver at:

- * Nordiske landes statsbudgetter, kommunale og regionale budgetter kønsmainstreames, så kønsperspektivet synliggøres i de økonomiske grundlag og beslutninger, og at de ligestillingspolitiske mål systematisk følges op og lægges til grund for nye indsatser samt inkluderes i post-2015 dagsordenen.
- * Nordiske myndigheder fremmer kvinders økonomiske selvstændighed og rettigheder, herunder adgang til lønnet arbejde og tilfredsstillende arbejdsvilkår, samt overvåger udsatte gruppers særlige behov.
- * Nordiske regeringer gennemfører konkrete foranstaltninger og følger op på arbejdet for at mindske lønforskelle mellem kvinder og mænd.
- * Ubetalt omsorgsarbejde synliggøres, afspejles i økonomiske modeller og indgår i samfundsplanlægningen.
- * Globale økonomiske kriser analyseres ud fra et kønsperspektiv hvad angår såvel årsager som konsekvenser, og velfærdstjenester opretholdes for at beskytte kvinders økonomiske selvstændighed.

**Kvinders og
pigers kroppe
– seksualitet,
sundhed og
reproduktive
rettigheder**

N

BETYDNINGEN AF KØN for sundhed, sygdom og behandling er velkendt. Alligevel er de nordiske lande langt fra ligestilling mellem kvinder og mænd, hvad angår diagnoser, undersøgelser, behandling og opfølgning.

Det er nødvendigt at gøre opmærksom på, at kvinders helbred drejer sig om mere end sygdomme knyttet til de reproduktive organer. Sygdomme som f.eks. reumatisme og skader i bevægeapparatet rammer flere kvinder end mænd og tildeles forholdsmæssigt få ressourcer i forhold til udbredelsen i samfundet og lidelserne for den enkelte. Desuden kræves der øget opmærksomhed, mere viden og et regelsæt for at garantere kvinders adgang til forebyggelse og behandling af kvindesygdomme. Kravet om et gennemgående ligestillingsperspektiv inden for alle sundheds- og sygdomsindsatser opfyldes ikke. Kvinder modtager færre, billigere og senere indsatser end mænd set i forhold til den relative sundhed.

Menstruation berører direkte halvdelen af befolkningen i en stor del af livet og har samfundskonsekvenser, men er et usynliggjort og privatiseret område med utilstrækkelige forskningsressourcer.

Kropslig integritet er af største betydning for kvinders sundhed, men trods dette et kontroversielt tema. Kvinders ret til at bestemme over egen krop, seksualitet, graviditeter, fødsler samt fri adgang til præventionsmidler og abort er en hjørnesten i et ligestillet samfund. Forbud mod aborter giver ikke færre aborter, men farligere aborter. Objektiviseringen af kvinder samt samfundets seksualisering og urimelige præstationskrav fører til

psykisk sygdom, spiseforstyrrelser og andre former for selvskadende adfærd. Der er behov for mere kønsspecifik forskning og viden om sundhed og sygdom, som også tager hensyn til andre variable såsom alder, klasse og seksuel orientering. Desuden er målrettede indsatser for udsatte grupper nødvendige for at opnå ligestilling i sundhedsvæsenet.

Nordisk Forum betoner forbindelsen mellem menneskerettighedsbrud og vold mod kvinder, herunder sexkøb, og retten til seksuel og reproduktiv sundhed. Selv i de nordiske lande stilles spørgsmålstegn ved kvinders reproduktive rettigheder. I en række andre lande udfordres den lovbestemte ret til abort, og der kommer nye indskrænkninger af kvinders rettigheder, som medfører dårligere adgang til behandling og medicin i forbindelse med reproduktiv sundhed.

Vi kræver at:

- * Der afsættes midler til kønsspecifik forskning i hvordan sygdom rammer kvinder, herunder menstruation og menstruationsrelaterede sygdomme, til opfølgning på kvinder diagnosticeret med kræft, særligt bryst- og underlivskræft, samt kræver velunderbyggede indsatser og forebyggende sundhedspleje og behandling ved kvindesygdomme.

- * De nordiske regeringer og ansvarlige myndigheder garanterer ligestilling mellem kønnene ved diagnoser, undersøgelser, behandling og opfølgning på sygdom med hensyn til forskellige gruppers særlige behov. Tilpasning af sundhedsvæsenet for kvinder med funktionsnedsættelse er nødvendigt.
- * Sundhedsvæsenet og retsvæsenet møder kvinders oplevelser med uønskede seksuelle handlinger, overgreb og vold med alvor og med respekt for individets integritet og retssikkerhed.
- * De nordiske regeringer og ansvarlige myndigheder garanterer obligatorisk seksualundervisning af god kvalitet, moderne og tilgængelige præventionsmidler, lovlige og trygge aborter samt trygge graviditeter og fødsler med respekt for kvindens ønsker og behov.
- * De nordiske myndigheder fuldfører deres vigtige engagement i kvinders seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder (SRHR), herunder spørgsmål om LGBTQ og surrogatmoderskab, i de sundhedsrelaterede Millennium-mål og i arbejdet med post-2015 dagsordenen.

**Kvinder
på arbejde,
lige løn,
uddannelse
og karriere**

N

BEIJING-HANDLINGSPLANEN pålægger regeringerne omfattende indsatser for at fremme kvinders økonomiske selvstændighed. At være i stand til at forsørge sig selv er et grundlæggende krav, og det har kvinder ringere mulighed for end mænd. Årsagerne til dette er bl.a. kvinders lavere repræsentation i arbejdsstyrken og forskelle i arbejdsvilkår, løn og pension. Færre kvinder end mænd er i lønnet beskæftigelse og en større andel kvinder arbejder deltid – omfanget varierer de nordiske lande imellem.

Ufrivilligt deltidsarbejde er et kvindefænomen. I modsætning til de skifteholdsbaseede mandefag, så er deltid i skifteholdsbaseede kvindefag såsom pleje og omsorg, hotel, handel og andre servicefag normalt. I de seneste år er andelen af kvinder som arbejder deltid eller har usikre ansættelser som timelønnede, i vikariat eller tidsbegrænsede stillinger øget. Den ringere økonomiske selvstændighed skyldes desuden, at de fag, som hyrer en stor del af den kvindelige arbejdsstyrke, er lavtlønnsfag. Vanskeligheder ved at forene lønarbejde med det at have og tage hånd om en familie påvirker kvinder mere end mænd. Forventningen om at kvinder tager en større andel barselsorlov skaber såkaldt statistisk løndiskrimination af alle kvinder.

Lønforskellemellem kvinder og mænd har i de sidste 20–30 år ligget stabilt på cirka 15 procent, når deltid omregnes til fuldtid. Der er lang vej til ligeløn i de nordiske lande. I et internationalt perspektiv er nordiske kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet høj. Dette skyldes samfundsmæssige og solidariske indsatser for omsorg

for børn, syge og gamle. At bevare og udvikle dette er ekstremt vigtigt. Størstedelen af de nordiske landes fattige pensionister er kvinder. Selv for dagens unge kvinder forventes pensionerne at blive lave på grund af de fortsat lavere lønninger, større fravær fra arbejdet og kortere arbejdskraftsdeltagelse kombineret med pensionssystemernes opbygning.

Kvinder studerer i højere grad end mænd og udgør i dag majoriteten af universitetsuddannede. Undersøgelser viser, at kvinder får lavere løn i forhold til uddannelse end mænd med tilsvarende uddannelse, hvilket forklares af såkaldt værdi-diskrimination. FN's CEDAW-komité har tilbagevendende rettet kritik mod det faktum, at kvinders højere uddannelse ikke har ført til lige vilkår for advancement, hverken inden for de højere læreranstalter eller på arbejdsmarkedet i øvrigt.

Vi kræver at:

- * Kvinders ret til ligeløn og karriere styrkes, og at mulighederne for at forsørge sig selv forbedres betydeligt gennem konkrete strukturelle tiltag. Nordens regeringer, arbejdsgiverorganisationer og faglige organisationer arbejder for et arbejdsliv, som tager hensyn til familieliv og faktisk arbejdsmiljø og skaber rimelige arbejdsvilkår. Ret til heltid garanteres gennem lovgivning eller aftaler i de lande, hvor kvinders ufrivillige deltidsarbejde er udbredt. Mulighed for frivillig deltid opretholdes, og usikre ansættelser såsom timelønning og tidsbegrænsede ansættelser reguleres, så misbrug forhindres.

- * De nordiske regeringer prioriterer strukturelle indsatser således at økonomisk selvstændighed efter pension sikres.
- * De nordiske regeringer indfører et barselssystem, som giver kvinder og mænd lige ansvar for omsorg for børnene, og at der garanteres offentlig børne- og ældreomsorg af høj kvalitet.
- * Ansvarlige myndigheder garanterer, at undervisningsmidler kvalitetssikres i alle henseender i et ligestillingsperspektiv, og der arbejdes aktivt med at bryde kønsstereotype studie- og uddannelsesvalg for at forandre det kønsopdelte arbejdsmarked.
- * De nordiske regeringer prioriterer kvinders muligheder for at vælge en forskningskarriere. Forskellige eliteforsker-satsninger må ikke tage midler fra kvindedominerede uddannelses- og forskningsområder. Kvinders uddannelsesvalg, uanset retning, skal garanteres ligeværdige ressourcer.

Vold mod kvinder og piger

N

SEKSUEL CHIKANE, psykisk og fysisk vold, voldtægt, incest, kontrol, trusler, omskæring, tvangsægteskab, æresrelateret vold, pornografi, prostitution, handel med kvinder og mord er ord, som beskriver de mest omfattende kriminelle handlinger, som begås mod kvinder og piger verden over.

Kønsrelateret vold mod kvinder er et menneskerettighedsspørgsmål, et demokratiproblem, et problem i nære relationer, et ligestillingsproblem, et folkesundhedsproblem og det er kriminelt. Med andre ord: Et vigtigt samfundsproblem i Norden.

Mænds vold mod kvinder og piger er en konsekvens af patriarkalske magtstrukturer, som afspejler det grundlæggende syn på kvindelighed og mandlighed og på seksualitet i det hele taget. Det bekymrer os, at de nordiske lande i stigende grad benytter kønsneutrale terminologier og strategier. Hverken i Norden eller internationalt tildeles indsatsen til forebyggelse af vold tilstrækkelig opmærksomhed.

Sexindustriens aggressivitet og organiseret kriminel handel med kvinder og piger med seksuel udnyttelse for øje er en trussel mod demokratiet og mod kvinders retssikkerhed. I de nordiske lande er andelen af udenlandske kvinder i prostitutionen stigende. Der er foruroligende langt mellem de ambitiøse politiske mål og implementeringsstrukturerne. Mange gerningsmænd slipper ustraffet, og samfundets beskyttelse og hjælp til de voldsramte er mangelfuld.

Kvinder i omsorgssektoren er i høj grad udsat for arbejdsrelateret vold blandt andet på grund af mangelfulde sikkerhedsrutiner og utilstrækkelig bemanning.

Vi kræver at:

- * De nordiske regeringer ratificerer Europarådets konvention om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i nære relationer (Istanbul-konventionen). Politi- og retsvæsen uddannes i spørgsmål om vold mod kvinder, og ressourcer fordeles til kriminalitetsbekæmpelse og sagsanlæg.
- * Hvert nordisk land udpeger en selvstændig national rapportør om menneskehandel, som arbejder tæt på civilsamfundet, især med kvindeorganisationerne.
- * De nordiske regeringer styrker organisationer som arbejder for og med kvinders ret til frihed fra vold og afsætter tilstrækkelige og forudsigelige ressourcer, især til kvinderådgivninger og krisecentre. Langsigtede, omfattende handlingsplaner med tydelige mål og tilstrækkelige ressourcer er nødvendige for at forebygge og begrænse mænds vold mod kvinder og for at beskytte udsatte kvinder.

- * Nordiske myndigheder har større fokus på de grundlæggende årsager til vold og overgreb. Vi foreslår nationale kampanjer med et forebyggende fokus, hvor samfundet viser nultolerance overfor vold og underordning af kvinder samt modvirker skyld og skam. De grundlæggende årsager til vold og overgreb, herunder årsager til at kvinder havner i prostitution, skal indgå i kampanjerne. Voldsudsatte kvinder skal garanteres information om rettigheder og hjælpeinstanser. Voldtægt skal defineres som fravær af samtykke.
- * De nordiske regeringer udarbejder love om forebyggelse af vold mod kvinder og piger, hvilket omfatter kriminalisering af sexkøb, der hvor en sådan lovgivning ikke allerede findes, udvikling af stærke exitstrategier for at hjælpe prostituerede ud af prostitution samt at kapaciteten i politi- og retsvæsenet styrkes for at sagsøge sexkøbere, alfonser og andre parter i organiseret kriminalitet.
- * De nordiske regeringer anerkender de behov som særligt sårbare kvinder, der udsættes for vold og overgreb, har. Voldsudsatte kvinder med mentale lidelser og/eller narkotikaproblemer mangler værdig adgang til kvinderådgivning, og kvinderådgivningerne er ikke tilstrækkeligt tilpasset kvinder med funktionsnedsættelse.

Miljø, klima og bæredygtig udvikling

N

MILJØ- OG KLIMAFORANDRINGER er de største udfordringer, verden står overfor. Mænd og kvinder påvirkes og påvirkes af miljø- og klimaforandringer på forskellig vis. Et styrket miljø- og klimaarbejde forudsætter et kønsperspektiv og kvinders aktive deltagelse i overensstemmelse med Beijing-handlingsplanen.

Miljø- og klimaforandringer har konsekvenser på en række områder. Oversvømmelser, tørke og andre naturkatastrofer rammer mennesker i fattige lande hårdest og forstærker de allerede eksisterende forskelle. Det betyder, at kvinder som udgør størstedelen af de fattige bliver de, der rammes hårdest. I dag mangler 780 millioner mennesker adgang til rent vand, og 842 millioner mennesker lider af underernæring. Denne situation skaber folkevandringer, klimaflygtninge og menneskehandel. Det er nødvendigt, at kvinder er med til at definere behov, diskutere løsninger og deltager i beslutningsprocesserne. Forskning i klimaforandringernes konsekvenser for kvinder skal prioriteres. Alt fra spørgsmål om madforsyning, vand og energi til håndtering af ressourcer, transport og tekniske opfindelser, som begrænser miljøpåvirkning, kræver kvinders deltagelse for at kunne løses.

Op til i dag er kvinder underrepræsenterede på alle områder og niveauer i de politiske processer og der, hvor beslutninger angående bæredygtig udvikling tages. Ansvar for at forholde sig til forgiftet mad, kost under graviditet og børns udsathed for kunstigt fremstillede, sundhedsfarlige kemikalier lægges i dag på den enkelte

kvinde i stedet for på dem, som står bag udslippene. Det er nødvendigt at sikre et miljø, som ikke er farligt.

Kvinder skal inkluderes, fordi de har andre perspektiver og erfaringer at bidrage med. Kvinder er vigtige for, at der kan findes holdbare løsninger på miljø- og klimaudfordringerne. Nordisk Forums udgangspunkt er, at bæredygtig udvikling kræver et helhedssyn med et integreret ligestillingsperspektiv, som bygger på økologiske, økonomiske og sociale vilkår.

Vi kræver at:

- * Nordiske myndigheder bidrager til, at kvinder kan spille en rolle som innovatører, organisatorer, lærere, ledere og ambassadører for bæredygtig udvikling. Klima- og miljørettede bistandsmidler skal altid, når det er relevant, have et kønsperspektiv inkluderet.
- * Kvinder sikres øget politisk deltagelse og medbestemmelse i miljø- og klimaarbejdet, og at kvinder udgør 50 procent ved forhandlinger om klima- og miljøaftaler.
- * Nordiske myndigheder garanterer samernes, især samiske kvinders, ret til at blive hørt i miljøspørgsmål i deres områder.
- * Nordiske myndigheder igangsætter stærkere indsats-er, herunder lovgivning, der skal styrke indsatser for at begrænse skadelige og ofte unødvendige og dyre udslip, samt at energiforbrug i stigende grad skal dækkes af vedvarende energikilder.

- * Nordiske regeringer og myndigheder, i samarbejde med erhvervslivet, tager ansvar for at synliggøre konsekvenserne af miljøforurening, kemikalier og andre udslip i samfundet, og at der ved lovgivning tages hensyn til konsekvenserne for kvinder i udviklingen af grøn økonomi og grønne arbejdspladser.
- * Kvinders seksuelle og reproduktive rettigheder garanteres ved miljø- og klimarelaterede kriser, og at vold mod og handel med kvinder og børn ved naturkatastrofer synliggøres og forhindres.

Omsorgs- arbejde og velfærds- samfund

N

MANGE VESTLIGE LANDE har gennemført store velfærdsnedsikringer, hvilket har påvirket sundheden og velbefindendet for de mest udsatte. Nedsikringer i velfærden rammer kvinder særlig hårdt. Når institutioner ikke yder individer den nødvendige omsorg og pleje, tilfalder omsorgsansvaret de pårørende. Oftest bliver kvinder ansvarlige for omsorg og pleje af børn, syge og gamle. Kvinder udfører størstedelen af det ubetalte hjemme- og omsorgsarbejde.

Flertallet af ansatte indenfor sundheds- og plejesektoren er kvinder. Nedsikringer påvirker de ansatte, da besparelser omsættes til usikre ansættelser, skiftehold og pressede arbejds-skemaer. Selv administrative funktioner i sundhedssektoren skæres ned, hvilket betyder at højtuddannede, specialiserede faggrupper må overtage deres opgaver. De politiske indsatser indskrænker sig til formulering af krav om monitorering og kvalitetskontrol baseret på forskellige modeller såsom New Public Management men uden at undersøge, hvor realistiske eller effektive disse modeller er.

Det høje sygefravær blandt kvinder ansat i velfærdsektoren kræver handling. Et konsekvent ligestillingsperspektiv kan indkredse de primære udfordringer, og der kan findes løsninger til at øge personalets sundhed og trivsel. De nordiske lande må udveksle erfaringer med modeller til mindselse af sygefravær og arbejds-skader i velfærdsektoren.

Nordiske samfund bliver mere og mere multikulturelle, og velfærdssystemet skal kunne imødekomme befolkningens varierende behov. En anden udfordring er vores forlængede levetid, og dennes påvirkning på kvinder og

mænd. Et vigtigt aspekt er, at kvinder lever længere under dårligere livsvilkår end mænd. Det er åbenlyst, at plejen af patienter med uhelbredelige aldersrelaterede sygdomme vil kræve store indsatser fra stat og kommune, men også af familier hvor det ofte er kvinder, som må bære byrden.

Vi kræver at:

- * Den nordiske samfundsmodel værnes om, især under økonomiske kriser. Hvad målet er, hvad vi kan være stolte af og hvad der kan forbedres er afgørende spørgsmål.
- * De nordiske regeringer prioriterer gode arbejdsvilkår og personalets sundhed i velfærdssektoren. Personale med kortere uddannelser og ufaglærte gives mulighed for videreuddannelse.
- * Nordiske regeringer betoner betydningen af, at mænds deltagelse i pleje og omsorg øges både i det ubetalte arbejde i hjemmene og i det betalte arbejde inden for sundheds- og velfærdssektoren.
- * Nordiske regeringer og myndigheder prioriterer uddannelse og forskning i den demografiske forandring, som viser en højere andel ældre personer i befolkningen, og investerer i både teknisk og organisatorisk innovation samt stiller krav om konsekvent kønsmainstreaming.
- * Myndigheder og andre institutioner får til opgave at skabe programmer for, hvordan teknologiske fremskridt kan anvendes til at forbedre folkesundheden. Der tages særlige hensyn til udsatte gruppers behov, og ældre tilbydes støtte til at leve et selvstændigt liv så længe som muligt ud fra et hensyn til individets værdighed.

Fred og sikkerhed

N

BEIJING-HANDLINGSPLANEN stiller krav om kvinders medvirken på beslutningsniveau ved konfliktløsning. Handlingsplanen sætter fokus på ikke-voldelige metoder og udbredelsen af fredskultur. De nordiske landes rolle i forbindelse med internationale konflikter har ændret sig de seneste årtier. Fra at indtage ledende roller i fredsbevarende indsatser og fredsforhandlinger, fokuseres der i stigende grad på militære indsatser som middel til at håndtere internationale kriser.

De nordiske lande betragter sig selv som vigtige foregangslande i forhold til kvinders deltagelse i fredsprocesser inden for rammerne af udenrigspolitik og på linje med Sikkerhedsrådets Resolution 1325 og efterfølgende resolutioner om kvinder, fred og sikkerhed. Men i virkeligheden er kvinder fortsat udelukkede fra formelle fredsforhandlinger og beslutningsprocesser.

FN har med udgangspunkt i Resolution 1325 styrket sit arbejde med kvindelige ofre og udpeget en særlig repræsentant på området. Udøvere af seksuel vold og kønsrelateret vold under krig slipper ofte for straf, på trods af at sådanne handlinger ifølge det internationale samfund er anerkendt som kynisk krigstaktik, en krigsforbrydelse og i visse tilfælde som forbrydelse mod menneskeheden og folkemord. Seksuel vold er en del af en krigsstrategi og skal betragtes og behandles herefter.

De medicinske og psykosociale behov hos kvinder og piger, som er blevet udsat for seksuelle overgreb under krig prioriteres sjældent. Kvinder og piger lider også under voldtægter, tvangsægteskaber, påtvungne gravidi-

teter, tortur, menneskehandel, seksuelt slaveri og bevidst smitte med seksuelt overførte sygdomme som HIV/AIDS såvel under som efter væbnede konflikter. Dette er meget store udfordringer, som det internationale samfund nødvendigvis må håndtere og regelsætte.

Det er nødvendigt, at vi udforsker og udvikler demokratiske veje for at opnå fred og sikkerhed, og for at kvinder skal kunne bestemme over egne liv, fri fra nød og frygt. Vold mod kvinder under krig reflekterer en generel voldskultur. En situation af fred skal defineres ved tilstedeværelsen af sikkerhed, retfærdighed og lighed frem for fraværet af krig. Fred er holdbar, når mennesker har tilstrækkelige ressourcer til at opretholde et liv i værdighed og fri for frygt. Vigtigheden af fred skal genvindes.

Vi kræver at:

- * De nordiske regeringer garanterer kvinders lige repræsentation på beslutningsniveau i alle fredsprocesser for at forhindre krig, mægle i konflikter, overvåge fredsprocesser og deltage i fredsforhandlinger. De nordiske regeringer stiller krav i FN om en særlig repræsentant med ansvar for kvinders ret som aktører og beslutningstagere i freds- og sikkerhedsspørgsmål.
- * De nordiske regeringer reviderer, konkretiserer og styrker deres handlingsplaner for Resolution 1325, øremærker økonomiske ressourcer til og fremmer deltagelse fra civilsamfundet, specielt kvindeorganisationer, for at opnå målene.

- * De nordiske regeringer afsætter midler til at beskytte og uddanne kvindelige flygtninge, samt styrker institutioner og strukturer til retsforfølgelse af gerningsmænd, der har udført seksuel vold i krig. Ofrene skal modtage støtte.
- * De nordiske regeringer inkluderer hensyn til oprindelige befolkninger og miljø i spørgsmål om fred og sikkerhed.
- * De nordiske regeringer fremmer fredsinitiativer, mindsker militærudgifter, stopper våbensalg, som i høj grad rammer kvinder og børn, og udpeger nedrustningsambassadører og forstærker deres aktive arbejde for afskaffelse af atomvåben.

Politisk deltagelse og samfunds- udvikling

N

KVINDERS STYRKEDE og selvstændige deltagelse, og forbedring af kvinders sociale, økonomiske og politiske stilling, er afgørende for at udvikle et demokratisk medborgerskab. Det er områder, der er afgørende for bæredygtig udvikling i alle dele af livet. Kvinder i Norden har en høj repræsentation i de direkte valgte politiske institutioner. Undersøgelser viser imidlertid, at kvinders repræsentation falder drastisk ved poster som besættes indirekte.

Beijing-handlingsplanens mål for ligestilling, udvikling og fred nås ikke alene ved lige repræsentation. De kræver tillige kvinders aktive deltagelse i alle beslutningsprocesser og implementering, og at et ligestillingsperspektiv indføres på alle niveauer. Først da afspejles befolkningens sammensætning.

Flere indvalgte kvinder end mænd frafalder politiske hverv. Vilkkårene for beslutningsprocesserne samt det politiske arbejdes form har betydning for kvinders fulde deltagelse, både for unge og gamle kvinder. Den nordiske kvindebevægelse efterlyser et helhedssyn og et proaktivt greb for at forpligtelserne, som man påtog sig i Beijing-handlingsplanen, skal blive virkelighed.

Kvinder inden for politik har vidnet om forskellige former for latterliggørelse, tilsidesættelse og chikane. Det er demokratisk uacceptabelt. Også mediernes omtale af kvinder i politik er blevet kritiseret for at være kønsstereotyp. Det er vigtigt, at kvinder repræsenteres i hele samfundet, og at de områder, som kvinder længe har engageret sig i, såsom skole og omsorg og pleje, tildeles rimelige ressourcer ud fra deres afgørende betydning for samfundet. Dette

kræver kønsmainstreaming af budgetter (kønsbudgettering) på såvel nationalt som lokalt niveau.

Vi kræver at:

- * De nordiske regeringer sætter tydelige mål for kvinders reelle mulighed for at udøve medborgerskab med opmærksomhed på udsatte gruppers behov og indsatser. Myndigheder prioriterer indsatser mod nethad og chikane af kvindelige politikere og andre kvinder i offentligheden.
- * Politiske forsamlinger og statslige, regionale og kommunale komiteer, kommissioner, arbejdsgrupper samt delegationer garanterer, for eksempel ved kvotering, en lige repræsentation af kvinder og mænd.
- * Statslige myndigheder, kommuner, medier og virksomheder stiller spørgsmål til kvindelige eksperter, uden at dette er styret af kønsstereotype opfattelser, og at kvinder i minoritetsgrupper bliver hørt som eksperter.
- * Kvinder på lokalt niveau er med i de horisontale beslutningsprocesser inden for alle sektorer, inklusiv økonomi og erhvervsliv.
- * Arbejdsmarkedets organisationer er ansvarlige for, at der kommer flere kvinder på ledende poster, i fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer og hos deres medlemsorganisationer.
- * Alle ansættelsesprocedurer, valgforberedende udvalg og andre valgsituationer benytter sig af tydelige kriterier som ikke diskriminerer kvinder, og at politiske mentorprogrammer igangsættes for at øge kvinders deltagelse i det politiske liv og begrænse omfanget af frafald.

Køns- mainstreaming

N

KØNSMAINSTREAMING er en strategi for at nå målet om et ligestillet samfund, som er gennemgående i Beijing-handlingsplanen. Det er en strategi, der skal sikre, at kvinders og mænds behov og erfaringer danner baggrund for de politiske beslutninger, institutionelle strukturer og fordeling af ressourcer på en ligeværdig måde.

Kønsmainstreaming er en proaktiv strategi, der ikke blot har til formål at tilrette, men også forebygge forekomsten af uligestilling mellem kvinder og mænd. Strategien modvirker negative effekter af kønsblindhed, ofte kaldet kønsneutralitet, som i praksis typisk indebærer, at mænds erfaringer danner grundlag for beslutningerne.

Kønsmainstreaming kræver, at et ligestillings- og kønsperspektiv indgår som en del af alle politikområder, på alle niveauer og i alle faser af beslutningsprocesser og implementering således at kvinder og mænd opnår ligeværdige vilkår og indsats. Kønsopdelte statistikker er nødvendige, og andre perspektiver anvendes afhængig af det aktuelle spørgsmål og problem. Strategien udfordrer strukturel diskrimination og underordning af kvinder i beslutningsprocesser. Strategien tilstræber at opnå fastlagte nationale ligestillingsmål og internationale forpligtelser vedrørende politiske og administrative processer.

Indførelse af kønsmainstreaming har ikke været tilstrækkelig systematisk og er gået alt for langsomt i de nordiske lande. De nordiske regeringers indsats for kønsmainstreaming varierer, typisk fra svage til mådelige fremskridt men af og til også betydelige.

Der er mange gode eksempler på kønsmainstreaming på såvel nationalt som lokalt niveau. Disse erfaringer spredes imidlertid ikke til tilsvarende aktiviteter, og konklusionerne bruges i utilstrækkelig grad til at påvirke generelle beslutninger, som berører forskellige samfundsområder. Højere uddannelser, såvel korte som lange, har ikke integreret de erfaringer og den viden, som arbejdet med kønsmainstreaming har resulteret i.

Vi kræver at:

- * De nordiske regeringer placerer ansvar for gennemførelse af kønsmainstreaming, og forankrer og specificerer kønsmainstreaming inklusiv klagerettigheder i national lovgivning, forordninger og processer inden for samtlige politikområder. Der tages beslutning om specifikke indsatser for en effektiv indførelse af kønsmainstreaming og der findes finansiering.
- * Myndigheder og anden offentlig virksomhed får til opgave at inkludere et ligestillingsperspektiv i al deres virksomhed, og at kønsmainstreaming gennemføres på korrekt vis, hvilket indebærer uddannelse af al berørt personale, ligestillingsperspektiv i budgetter og andre styreprocesser, kønsligestillingsanalyser, samt mekanismer og rutiner for opfølgning.

- * De nordiske regeringer opretter handlingsplaner med retningslinjer, kriterier, indikatorer, bedømmelsesværdier, nøgletal og kønsopdelte oplysninger og statistik. Regelmæssige opfølgninger gennemføres, fremvises og offentliggøres.
- * De nordiske regeringer anvender kønsmainstreaming i alle internationale engagementer, inklusiv i post-2015 dagsordenen og mål om holdbar udvikling, SDG.
- * Arbejdsgivere i den private sektor integrerer et ligestillingsperspektiv i deres virksomheder.

Asyl og migration

N

GLOBALISERING INDEBÆRER, at stadig flere mennesker bevæger sig mellem lande af forskellige årsager og på forskellige vilkår. Til de nordiske lande kommer for eksempel kvoteflygtninge, flygtninge og andre med behov for asyl, uledsagede børn, pårørende, studerende, arbejdskraftindvandrere og papirløse.

Én årsag til at kvinder søger asyl i de nordiske lande er, at de bliver forfulgt på grund af deres køn. Det er kvinder, som er blevet udsat for krænkelser af grundlæggende menneskerettigheder og er blevet truet på livet. Det er kvinder, som er blevet solgt, udnyttet og udsat for umenneskelig grusomhed og tortur. De er blevet voldtaget, bortgiftet som børn, mishandlet, eller har hævdet at piger har ret til at gå i skole, ønsket skilsmisse eller er homoseksuelle. Det bør klargøres, hvordan kvinders asylårsager anerkendes i de nordiske landes asylprocesser, og hvor ofte kvinder bevilliges international beskyttelse med den begrundelse, at de er blevet forfulgt og har krævet deres rettigheder. Det er en kendsgerning, at kvinder mangler viden om deres rettigheder og om hvilke love, som gælder for ægteskab, børns rettigheder og rettigheder ved vold og overgreb.

Flere tusinder kvinder kommer hvert år til Norden med opholdstilladelse på basis af familiesammenføring. Opholdstilladelsen er tidsbegrænset og knyttet til en partner. For at opnå permanent opholdstilladelse kræves det, at kvinden har opholdt sig lovligt i landet og levet sammen med sin partner i et vist tidsrum – typisk to til fem år afhængigt af land.

Nogle af disse kvinder udsættes for vold og har brug for at komme ud af forholdet, inden de har opnået permanent opholdstilladelse. Gør de dette, risikerer de udvisning og i visse tilfælde at miste forældremyndigheden over deres børn. Det er vigtigt at undersøge, hvor almindeligt det er, at mænd gentagne gange udnytter kvinder i denne situation, og at kvinder udvises, fordi de forlader et forhold.

Mennesker, der søger arbejde i forskellige lande, ansættes i stigende grad på forskellige vilkår. Arbejdskraftindvandring er et globalt fænomen i dagens erhvervsliv, men staternes indsatser er ofte vage og utilstrækkelige i forhold til at forhindre udnyttelse. Handel med mennesker sker ikke alene med henblik på seksuel udnyttelse, men også med arbejdsmæssig udnyttelse for øje. Kvinder efterlader ofte deres børn i hjemlandet for i en længere eller kortere periode at øge deres indtægter.

Vi kræver at:

- * De nordiske lande anerkender kvinders asylsager og bliver foregangslande indenfor beskyttelse af kvinder ved at indføre tydelige kønssensitive retningslinjer for kvinders asylsager. Alle kvinder, som har behov for beskyttelse, skal behandles lige. Information om kvinders rettigheder og om, hvor der kan søges hjælp i en udsat situation, skal gives.

- * Kvinder som familiesammenføres får egne opholdstilladelser, som ikke er knyttet til manden. Udvisninger af voldsudsatte skal ophøre. Kvinder som udsættes for menneskehandel skal beskyttes og hjælpes, uanset om de kan eller vil vidne ved domstolene.
- * Nordiske regeringer og myndigheder implementerer en human flygtningepolitik med særlige hensyn til kvinder på flugt i overensstemmelse med FN's flygtningekonvention.
- * Regeringer og myndigheder forbedrer integration og uddannelse af udenlandsfødte kvinder med mangelfulde skolekundskaber, og analfabeter prioriteres i undervisningssystemet.
- * Migrantarbejdere og arbejdskraftindvandrere garanteres samme løn og arbejdsvilkår som indfødt arbejdskraft.

Ny teknologi og medier

N

KVINDER ER MINDRE SYNLIGE i medierne end mænd. Forskning viser, at kvinder udgør 30 procent af dem som ses og kommer til orde i nyhedsmedier. Det forhold har forandret sig meget lidt i de seneste to årtier til trods for, at Beijing-handlingsplanen eksplicit påpeger dette misforhold.

Det er stadig mænd, som er nyhedsoplæsere, og som nyhederne handler om. Mænd dominerer blandt eksperter og kvinder blandt dem som udtaler sig alment. Kvinders indflydelse i medierne skal øges, så kvinders stemmer fra hele samfundet høres.

Lige deltagelse og lige repræsentation af kvinder i medier er afgørende for den demokratiske samtale.

Medierne er en hjørnesteen i det nordiske demokratiske samfund og i verden. Vi skal garantere presse- og ytringsfrihed og samtidigt modvirke stereotype fremstillinger af kvinder og kvindespørgsmål og af hvem, der skriver om hvad.

Medielandskabet bliver stadig mere mangefacetteret, og nye teknologier har forandret vores måder at præsentere og konsumere nyheder. Kvinder kan i dag skabe egne medier og skrive og blogge om spørgsmål, som interesserer dem. Sociale medier tilbyder gode muligheder for deltagelse i den offentlige samtale. Sideløbende ses en negativ tendens til, at den hurtige teknologiske udvikling øger forskellene mellem kvinders og mænds delagtighed. Hertil kommer at diskussioner på internettet er uregulerede og kan være hadske. I løbet af det seneste årti har kvinder som skriver på internet og deltager i diskussioner

på sociale medier, på blogs og i andre online-fora mødt stigende fjendtlighed og chikane. Disse organiserede sexistiske chikaner truer kvinders empowerment og er en måde at lukke munden på kvinder i det offentlige rum.

Det er nødvendigt at diskutere, hvordan vi kan skabe balance mellem ytringsfrihed, retten til privatliv og regler for sexistisk hadefuld tale. Nethad har både kortsigtede og langsigtede skadevirkninger på kvinders livskvalitet og psykiske sundhed, og det forringer mulighederne for aktivt at deltage i samfundet. Kvinder som påtager sig en offentlig rolle udsættes i højere grad for hadefuld tale, chikane og trusler om vold end mænd. En del udsættes også for fysisk vold. Dette er en trussel mod demokratiet og ytringsfriheden og mod kvinders retssikkerhed.

Vi kræver at:

- * De nordiske regeringer udarbejder årlige mediebarometre, som dokumenterer kvinders deltagelse i medierne, hvad angår rekruttering, ledelse, indhold, perspektiv mv.
- * Statskontrollerede medier får til opgave at skabe ligestilling ved at implementere en model for deltagelse og ikke-stereotyp repræsentation, som også kan anvendes af privatejede medier.
- * Skolemyndigheder, medierelaterede uddannelser samt læreruddannelser gennemfører indsatser, så unge mennesker i Norden bliver socialt bevidste mediebrugere, da mediekompetencer er afgørende for et aktivt medborgerskab.

- * De forbud mod kønsdiskrimination i reklame, som findes i nordisk lovgivning, skal håndhæves, og at reklamebranchen forpligtes til at oplyse om retouchering af billeder, eftersom reklamebilleder bygger på og forstærker kønsstereotype roller, der har en negativ påvirkning på især unge.
- * De nordiske regeringer udarbejder muligheder for mere effektiv retsforfølgelse for krænkelse på sociale medier, og at der indrettes en selvstændig klageinstans for diskrimination af kvinder og piger i medier.

**Feminismens
fremtid
i Norden
og kvinde-
bevægelsens
organisering**

N

KVINDEBEVÆGELSEN har altid bestået af forskellige grupper af kvinder, som til forskellige tider har fremhævet spørgsmål af særlig betydning for dem selv. Allerede for over hundrede år siden kæmpede kvinder for stemmeret, sundhedsspørgsmål, bedre boliger, faglige krav, mediernes fremstilling af kvinder, ret til uddannelse, ret til ligeløn, fred og seksuelle rettigheder. Ja, de fleste spørgsmål, som kvindebevægelsen stadig arbejder med. Mange af de spørgsmål, som kvindebevægelsen tog op dengang, er i dag en del af det etablerede samfund. Kvindebevægelsen er en stærk og vigtig stemme i samfundet, som har høstet enestående fremgang gennem årene og ændret strukturer og forbedret livsvilkår for kvinder.

Det er stadig nødvendigt med forskellige stemmer og indsatser. Kvindebevægelsen har taget forskellige organisationsformer og metoder i brug, lige fra udenomsparlamentariske aktioner til politiske partier, men dens styrke har været at enes og samarbejde om specifikke krav. Et fortsat og stærkt samarbejde mellem forskellige generationer af feminister og mellem kvindegrupper, som arbejder med specifikke samfundsspørgsmål, er afgørende for at opnå et ligestillet samfund.

For at opnå en progressiv udvikling af kvindebevægelsens organisering og feminismens fremtid i Norden er det væsentligt, at forskellige grupper og interesser inkluderes, og at der formuleres fælles krav. Den feministiske bevægelse skal aktivt diskutere indbyrdes forskelle og solidarisk stille op for hinanden.

Nordisk Forum Malmø 2014 – *New Action on Women's*

Rights beviser at de nordiske kvindeorganisationer ikke accepterer forringelser i kvinders vilkår, og deres vilje til at arbejde for en bedre fremtid. Det er et bevis på, at opbakningen omkring kvinders og mænds lige værd og rettigheder er stor.

Den politiske enighed om ligestillingens betydning er ikke et problem, der sætter kvindebevægelsen ud af spil, men en mulighed for at aktivere græsrodsbevægelser og skabe diskussion om alternative samfundsløsninger. Ligestillingspolitik er et politikområde med fokus på kvinder og mænd, piger og drenge. Den styres af landenes ligestillingspolitiske mål og af internationale forpligtelser såsom Kvindekonventionen og Beijing-handlingsplanen.

Andre politikområder – alt fra integration, handicap- og socialpolitik til arbejdsmarked, erhvervsliv, skole, miljø og skatter – er stadig ikke tilstrækkeligt baseret på kønsanalyser. Øget kønsmainstreaming, mænds deltagelse i ligestillingsarbejdet og samarbejde mellem forskellige områder er derfor nødvendigt.

Vejene til et fælles mål er mange, og der opmuntres fortsat til forskellighed i metoder og organisering, men vi lægger vægt på, at traditionelle kvindeorganisationer med et kvinderetsligt perspektiv historisk set har været effektive i kampen for kvinders rettigheder. Sammen arbejder vi for at opnå et ligestillet og feministisk samfund!

Nordisk Forum lægger vægt på, at internationale konventioner som FN's kvindekonvention og Beijing-handlingsplanen, Sikkerhedsrådets resolutioner om kvinder, fred og sikkerhed, forpligtelser som Millennium-målene

og de kommende mål for holdbar udvikling kun kan forbedre kvinders plads i samfundet i samspil med en stærk og handlekraftig kvindebevægelse og et ligestillingsarbejde, som gennemsyrrer alle samfundets sektorer.

Vi kræver at:

- * De nordiske regeringer finansierer kvindebevægelsen på et niveau, der som minimum er tilsvarende andre civilsamfundsorganisationer, således at feministisk indflydelse og reel ligestilling kan opnås.
- * De nordiske regeringer garanterer, at kvindeorganisationer i højere grad inkluderes i udviklingen af en transparent ligestillingspolitik med helhedssyn, både som dialogpartnere, kritiske undersøgere og som forandringsaktører. Vi vil i højere grad deltage i et langsigtet arbejde for holdbar udvikling både på nationalt og globalt niveau.
- * Civilsamfundets kvindeorganisationer og netværk gives økonomiske og samfundsmæssige muligheder for at deltage i politikudvikling på lokalt, nationalt og internationalt niveau i overensstemmelse med Kvindekonventionen og Beijing-handlingsplanen.
- * De nordiske regeringer støtter samarbejdet mellem kvindebevægelsens forskellige organisationer på nordisk plan både økonomisk og på anden vis.
- * De nordiske regeringer finansierer en opgave for kvindeorganisationerne lydende på at gøre Kvindekonventionen og Beijing-handlingsplanen kendte i offentligheden og at synliggøre deres politiske konsekvenser.

- * Nordisk Forum og vores samarbejdspartnere, netværk og enkeltpersoner har forpligtet sig til at styrke solidariteten, så alle kvinders rettigheder kan sikres. Det er en kamp for at synliggøre og forandre kvindeundertrykkende magtstrukturer og for at gøre op med stereotype kvinderoller, så vi får frihed til at forandre samfundet og vores egne liv.

Nordisk Forum og vores samarbejdspartnere, netværk og enkeltpersoner har forpligtet sig til at styrke solidariteten, så alle kvinders rettigheder kan sikres.

Det er en kamp for at synliggøre og forandre kvindeundertrykkende magtstrukturer og for at gøre op med stereotype kvinderoller, så vi får frihed til at forandre samfundet og vores egne liv.

Nordisk Forum Malmø 2014 var arrangeret af 200 kvindeorganisationer og koordineret af de nordiske paraplyorganisationer:

- * Kvinderådet, Danmark
www.kvinderaadet.dk
- * Sveriges Kvinnolobby, Sverige
www.sverigeskvinnolobby.se
- * FOKUS – Forum for Kvinner og Utviklingsspørgsmål, Norge, www.fokuskvinner.no
- * Krisesenter, Norge
www.krisesenter.com
- * NYTKIS – Kvinnoorganisationer i Samarbete, Finland
www.nytkis.org
- * Kvenfélagasamband, Island
www.kvenfelag.is
- * Kvenréttindafélag, Island
www.kvenrettindafelag.is
- * Álands Fredsinstitut, Álandsøerne
www.peace.ax

